

Λιότζης, Ευάγγελος

Πορνογραφικοποίηση:

Ιχνηλατώντας τη Σύγχρονη Σεξουαλικότητα

Εκδόσεις Futura,

Αθήνα 2017, σ. 362

ISBN 978-960-9489-75-1

Σε μία εποχή κρίσιμης παλινωδίας μεταξύ παλαιού και νέου, προόδου και οπισθοδρόμησης, ριζοσπαστισμού και αντιδραστικού συντηρητισμού, σε ένα γενικευμένο κλίμα σκοταδιστικού εκφασισμού του δημόσιου λόγου, κάθε προσπάθεια που τείνει προς την άρση αυτών δεν μπορεί παρά να καλωσορίζεται με εύλογη ικανοποίηση και ενθουσιασμό. Το προσφάτως εκδοθέν βιβλίο του Ευάγγελου Λιότζη, Διδάκτορας Σπουδών Επικοινωνίας και Μ.Μ.Ε., εμπίπτει σε αυτήν ακριβώς την κατηγορία έργων.

Το κείμενο, που κυκλοφορεί από τις εκδόσεις Futura με τίτλο *Πορνογραφικοποίηση: Ιχνηλατώντας τη Σύγχρονη Σεξουαλικότητα*, αποτελείται από δύο μέρη. Το πρώτο αφιερώνεται στην ανάλυση του ζητήματος της πορνογραφίας ως κοινωνικό φαινόμενο με μια οπωσδήποτε απαραίτητη διασαφήνιση των όρων που εμπλέκονται στην εξέταση της εν λόγω προβληματικής. Το δεύτερο μέρος επικεντρώνεται στην έννοια της πορνογραφικοποίησης που κατά τον συγγραφέα συμπυκνώνεται «στην ένταξη έλλογων/ρηματικών πρακτικών και λόγων [...] στην κυρίαρχη κουλτούρα, στα Μ.Μ.Ε. και τις νέες τεχνολογίες πληροφοριών και επικοινωνίας». (159) Στην ίδια λογική, και ως προς το ζήτημα της αποσαφήνισης του όρου, ο Λιότζης διατείνεται ότι «η πορνογραφικοποίηση δεν αποτελεί το αλγεβρικό άθροισμα της μαζικής κατανάλωσης πορνογραφίας, αλλά μια κοινωνική πραγματικότητα στο πεδίο της

κουλτούρας που συνιστά και συμπυκνώνει το σωρευτικό αποτέλεσμα της μαζικής κατανάλωσης πορνογραφικών και σεξουαλικών εικόνων και της πρωτοφανούς ορατότητάς τους στη δημόσια σφαίρα». (20)

Θα παρατηρούσε κανείς ότι στο δεύτερο μέρος αναπτύσσεται μια ιδιαίτερως ενδιαφέρουσα συζήτηση. Συγκεκριμένα, ο συγγραφέας συνδιαλέγεται με μερικές από τις γνωστότερες συζητήσεις διεθνώς σε ό,τι αφορά το ζήτημα της πορνογραφικοποίησης για να καταλήξει στη διατύπωση δύο μοτίβων που διαπερνούν την εξέταση του εν λόγω πεδίου. Αναφερόμαστε αφενός στο πρότυπο του «μεταφεμινιστικού σεξισμού» και αφετέρου στο μοτίβο της προϊούσας ουσιοποίησης της ανδρικότητας που εδώ αποκαλείται και ως «πραγματοποιημένη ηγεμονική αρρενωπότητα». Σε ό,τι αφορά τον «μεταφεμινιστικό σεξισμό», υιοθετείται η προσέγγιση της Rosalind Gill βάσει της οποίας ο μεταφεμινισμός θα πρέπει να λαμβάνεται υπόψη ως μια διακριτή ευαισθησία ή αισθαντικότητα αλληλένδετων στοιχείων όπως η εστίαση στο σώμα και τη σεξουαλικότητα ως βασικά κομμάτια της θηλυκότητας, η μετάβαση από τη σεξουαλική αντικειμενοποίηση στη σεξουαλική υποκειμενοποίηση και η αποδοχή των φεμινιστικών ιδεών και ως τώρα ιστορικών κατακτήσεων. Όπως γίνεται αντιληπτό από τα παραπάνω, ο συγγραφέας κρίνει ως απολύτως προβληματική τη σύνδεση μεταφεμινισμού και νεοφιλελευθερισμού, υπό την έννοια ότι ο μεταφεμινισμός δίνει έμφαση στο υποκείμενο ως μια απολύτως εξατομικευμένη μονάδα που, δυνάμενο να αυτό-επιτηρείται, εξαντλείται μονοσήμαντα στον ιδιωτικό, καταναλωτικό τρόπο ζωής.

Αντίθετα προς αυτή την προσέγγιση, ό,τι προκρίνεται εδώ είναι η άποψη ότι ο σύγχρονος φεμινισμός μπορεί να συνδυάζει τόσο τη λογική του αυτόνομου φορέα δράσης όσο και την ικανότητα για συλλογικές διεκδικήσεις στον δημόσιο χώρο. Σε αυτό το πλαίσιο, επανεισάγεται η έννοια του σεξισμού, όχι ως κάτι που ενδημεί σε απρεπείς εικόνες και προβληματικά στερεότυπα, αλλά ως μια ιδεολογία που ακυρώνει κάθε συζήτηση περί δομικών ανισοτήτων και επιβεβαιώνει τη δρασικότητά του μέσω της περιορισμένης δυνατότητας ανάδειξης και στηλίτευσής του. Εδώ ακριβώς είναι που εισάγεται από τον συγγραφέα η έννοια του «μεταφεμινιστικού σεξισμού» με σκοπό την πληρέστερη περιγραφή αυτού ως κάτι

Βεβαίως, αξίζει να αναφερθεί ότι εντός του βιβλίου δεν υποβαθμίζεται ουδόλως και η ιστορική διάσταση των όρων και των περιγραφόμενων φαινομένων, εφόσον δίνεται έμφαση στις ιστορικές τους παραμέτρους και προϋποθέσεις. Υπό αυτή την έννοια τελικά, το βιβλίο προτείνεται όχι μόνο στους μελετητές και φοιτητές κοινωνιολογίας και κοινωνικών επιστημών, αλλά και στον κάθε ένα κριτικά σκεπτόμενο πολίτη που επιθυμεί να αναπτύξει μια αντίληψη και στάση αμφισβήτησης έναντι της σύγχρονης, πραγματοποιημένης

Γιώργος Μωραΐτης